

Verslag over de validatiefase van de Werkwijzer Samen Kiezen

Openbare online consultatie van 7 t/m 26 april 2026 en online validatiesessies op 15 en 16 april 2026.

1. Introductie

Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) heeft de Werkwijzer Samen Kiezen ontwikkeld. Tijdens de totstandkoming hiervan is een consultatieversie van de werkwijzer getoetst onder gebruikers. Dit document geeft op hoofdlijnen een weergave van de reacties, en hoe deze zijn verwerkt. Dit document wordt tegelijk met de definitieve [Werkwijzer Samen Kiezen](#) gepubliceerd.

Doel en doelgroep van de Werkwijzer Samen Kiezen

Om de toepassing van de Woo te bevorderen, publiceert ACOI zogeheten werkwijzers. Om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de praktijk werkt ACOI daarbij samen met het werkveld van Woo-professionals, journalisten en onderzoekers, en andere belanghebbenden. Een van de werkwijzers van ACOI is de Werkwijzer Samen Kiezen. Deze werkwijzer helpt behandelaars bij de uitvoering van omvangrijke verzoeken. Het bouwt voort op de [Samenwerkwijzer](#) van ACOI, in het bijzonder uitgangspunt 3: *betrek de verzoeker bij de selectie van documenten*.

De validatiefase: online consultatie en validatiesessies

Van 7 t/m 26 april kon iedereen die dat wilde schriftelijk reageren op de consultatieversie van de werkwijzer. Via de website van ACOI zijn enkele vragen voorgelegd, gericht op de toepasbaarheid en de begrijpelijkheid van de werkwijzer (zie bijlage 1). Ook kon men reageren op de tekst zelf. Daarnaast zijn er twee online validatiesessies georganiseerd: een bijeenkomst voor Woo-behandelaars en een bijeenkomst voor journalisten. Ook via deze weg konden betrokkenen punten inbrengen over de toepasbaarheid en begrijpelijkheid van de werkwijzer en breder hun mening delen.

Aan de validatiesessies deden 17 deelnemers mee (14 Woo-behandelaars; 3 journalisten). Daarnaast zijn er 3 schriftelijke reacties binnengekomen tijdens de online consultatieperiode.

Hiervan hebben 2 indieners toestemming geven de reactie op de website van ACOI te plaatsen. Van de binnengekomen reacties kwamen 2 van Woo-verzoekers en 1 van een Woo-behandelaar.

Naast de online consultatie en validatiesessies is er ook via andere wegen input verzameld voor de concept-werkwijzer. Ook deze inbreng is meegenomen bij het verwerken van de validatieopbrengsten. Dit heeft gezorgd voor een flinke kwaliteitsimpuls. Het gaat hierbij onder andere om enkele 1-op-1-gesprekken; besprekingen tijdens door ACOI georganiseerde leerkringen voor Woo-professionals; collegiale toetsing; en een webinar over het behandelen van omvangrijke verzoeken (ruim 200 deelnemers, in het kader van 'Grip op informatie' van de Vereniging Nederlandse Gemeenten).

2. Beeld van de binnengekomen reacties

Hieronder geven we een samenvatting van de reacties van deelnemers aan de internetconsultatie en de validatiesessies. Het gaat om de belangrijkste feedback en rode draden door reacties heen. We lichten in dit verslag ook toe hoe we de feedback hebben verwerkt.

Deelnemers van de validatiesessies hebben ook een aantal gedetailleerde opmerkingen meegegeven, zoals redactionele suggesties en correcties, vragen om verduidelijking, extra voorbeelden, inhoudelijke aanvullingen, etc. Het is niet mogelijk om deze allemaal in dit verslag op te nemen. Uiteraard hebben we ook die input dankbaar benut, en we zijn ervan overtuigd dat de werkwijzer hierdoor is verbeterd.

Algemeen beeld: draagvlak voor de werkwijzer

De reacties op de Werkwijzer Samen Kiezen zijn overwegend positief. De behoefte voor handvatten bij omvangrijke verzoeken wordt onderschreven. En de inhoud wordt gewaardeerd als een waardevolle combinatie van bekende principes en nieuwe tips en opties. Tijdens de validatiesessies gaven behandelaars bij navraag expliciet aan dat zij de werkwijzer daadwerkelijk in hun dagelijkse praktijk gaan gebruiken.

Ook over de vormgeving en de digitale ontsluiting via de website waren de respondenten enthousiast. Respondenten waren complimenteus over de heldere structuur en de gelaagdheid van de informatie. De website bevat veel inhoud, maar blijft door de opzet overzichtelijk en toegankelijk.

Uit sommige reacties bleek dat het onderscheid en de verhouding tussen de Werkwijzer Samen Kiezen en een eerdere en gerelateerde werkwijzer, de Samenwerkwijzer, niet voldoende duidelijk was.

- *In de tekst is op een aantal plekken verduidelijkt wat de relatie is tussen de Samenwerkwijzer en de Werkwijzer Samen Kiezen.*
- *Van de werkwijzer is, aanvullend op de website-vorm, een opgemaakte pdf-versie gemaakt. Een aantal deelnemers verwachtte namelijk (ook) een werkwijzer in pdf-versie, en vonden dan de Samenwerkwijzer.*

Als deel van de consultatie is expliciet gevraagd naar de toegevoegde waarde van een strip om de onderwerpenlijst te verduidelijken. Overweging was om soortgelijke strips op de webpagina's van de andere instrumenten toe te voegen. Respondenten waren desgevraagd neutraal over de strip. Hoewel niemand uitgesproken negatief was, bleek dat de strip weinig toegevoegde waarde had.

- *We hebben besloten om af te zien van het laten maken van extra strips. Wel is er een bijlage toegevoegd, waarin drie instrumenten (de onderwerpenlijst, het organogram en de tijdlijn) zijn uitgewerkt n.a.v. een fictieve casus. Zo krijgt de lezer een beter beeld hoe de instrumenten eruit zouden kunnen zien en gebruikt kunnen worden.*

Vanuit de validatiesessie met journalisten kwam het signaal dat werken met deelbesluiten soms eenzijdig wordt besloten, soms tegen de wens van verzoekers. De respondenten gaven aan dat dit onwenselijk is, mede omdat dit goed (vervolg)contact tijdens de Woo-behandeling in de weg zit. De oproep was om deze situatie te benoemen en wederzijdse instemming als voorwaarde te benoemen. Ook werd meegegeven dat in de praktijk niet altijd duidelijk is of en waarom het om een omvangrijk verzoek gaat.

- *ACOI ziet graag dat werken met deelbesluiten een tweezijdige afspraak is. Desalniettemin zijn er situaties waarin dit niet nodig of mogelijk is. Dit hebben wij verduidelijkt in de Q&A hierover.*
- *Ook is er een extra Q&A toegevoegd over het handelingsperspectief van de verzoeker als hij het niet eens is dat er wordt gewerkt met deelbesluiten.*
- *De tekst en structuur van 'een Woo-verzoek opknippen in delen' (voorheen 'Slimme selectie van documenten') zijn aangepast met het oog op leesbaarheid en begrijpelijkheid. Hierdoor is de wenselijkheid van een tweezijdige afspraak verduidelijkt.*
- *Er zijn passages toegevoegd die meegeven dat het belangrijk is om transparant te zijn over wanneer en waarom een verzoek als 'omvangrijk' is bestempeld.*

Vanuit de sessie met journalisten kregen wij het signaal dat concepten soms belangrijke informatie bevatten. De respondenten lazen dat onvoldoende terug in de passage daarover onder 'een Woo-verzoek opknippen doe je zo'.

- *ACOI erkent dat concepten informatiewaarde kunnen hebben. En ziet tegelijkertijd dat een groot deel van de concepten dat niet heeft. Dit is verduidelijkt in de tekst.*

Behandelaars gaven aan dat de effectiviteit van het opknippen van een Woo-verzoek in delen afhangt van hoe het Woo-proces is geregeld binnen een overheidsorganisatie. Daarbij werd onder andere stilgestaan bij lange parafenlijnen.

- *In de tekst onder 'Een Woo-verzoek opknippen in delen' is toegevoegd dat zaken als het juiste mandaat voor behandelaars, korte parafenlijnen en richtlijnen rondom het opvragen van zienswijzen bij derden, vertraging kunnen voorkomen.*

Overige noemenswaardige aanpassingen naar aanleiding van suggesties:

- *Extra tips bij de zes instrumenten voor inzicht.*
- *Er is een nieuwe Q&A toegevoegd over het individueel of gebundeld publiceren van deelbesluiten.*
- *De term "sleutelfuncties" in de stappen van "een Woo-verzoek opknippen in delen" is aangepast naar 'mensen met een rol in de besluitvorming'. Dit om verwarring met het begrip 'sleutelfunctionarissen' te voorkomen.*

Bijlage 1 - Online consultatievragen

Vraag 1 van 5: Wat is je indruk van de Werkwijzer en wat wil je er in ieder geval over kwijt?

Vraag 2 van 5: Is de Werkwijzer begrijpelijk? Zijn de aanbevelingen voldoende helder? Zijn er passages die vragen oproepen?

Vraag 3 van 5: Zijn de aanbevelingen die de Werkwijzer geeft passend en bruikbaar voor je? Zijn er aanbevelingen die jou gaan belemmeren of juist erg gaan helpen? Mis je een aanbeveling?

Vraag 4 van 5: Heeft de werkwijzer je aan het denken gezet of heb je iets gelezen dat je vanaf nu in de praktijk gaat brengen?

Vraag 5 van 5: Wat vind je van de vormgeving van de werkwijzer? Kon je alles goed vinden of raakte je verdwaald? Wat vind je van de afbeeldingen bij de pagina over inzicht geven (zes methoden) en de strip om de onderwerpenlijst te verduidelijken?